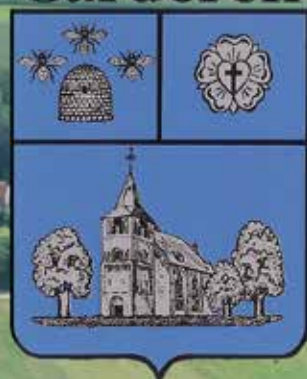

Garderen

*Darpsproat
uut Garder*

REDACTIONEEL

Op onze tocht door het buitengebied van Garderen zijn we aangekomen in Oud Milligen en Vossen. Ik heb nooit geweten dat er door de eeuwen heen op Vossen zoveel mensen hebben gewoond. Nu staan er immers nog maar drie huizen: twee van de familie Versteeg en de voormalige bosarbeiderswoning. Al die mensen moeten toch een dak boven hun hoofd hebben gehad? Wie er meer van wil weten, moet het verhaal van Peter van den Born lezen.

Inmiddels leven we in 2015 en zijn de ruim 40 woningen in het plan De Hoge Eng voltooid door bouwbedrijf Van de Kolk en hebben Garderen en mensen van elders hun dak boven hun hoofd gekregen. Ook buiten de dorpsgrenzen heeft het bedrijf zo te zien nog voldoende werk. In ieder geval genoeg om de directeur voor zichzelf een huis te laten bouwen aan de rand van de nieuwe wijk, aan de Hogesteeg, op de plek waar een in de oorlogsjaren gebouwd huis al jaren stond te verkommeren. Het rieten dak zit erop en nu kunnen we zien dat het bouwwerk goed aansluit bij de stijl van het aangrenzende "boerenerf". We moeten er natuurlijk wel voor oppassen dat niet alle nieuwe huizen in het dorp in de toekomst op elkaar gaan lijken. Gelukkig zijn er in de laatste jaren ook woningen met een andere en opvallende vorm gebouwd, bijvoorbeeld aan de Oud Milligenseweg en de Koudhoornseweg.

Verderop aan de Hogesteeg werd half februari nog druk verbouwd aan twee huizen. In het ene geval is het op een meerjarenproject uitgelopen. In ieder geval zitten beide onderkomens nu in de frisse witte buitenverf.

En dan kom ik toch nog even terug op het onderwerp dat in de vorige Darpsproat ook al aan de orde is gekomen, de Buurtstraat. De charme van dat deel van het dorp is vooral te vinden in het bijzondere stratenpatroon, het niet meer rode pompje, de hagen, de bomen en de afwisseling met open ruimten. En niet in de bebouwing. Want als we vanaf de Putterweg de straat inlopen zien we onder onze voeten doorsnee straatklinkers en verder een carport, de parkeerplaats van de Gereformeerde Kerk, een hedendaagse pastorie en huizen die ook in Surhuisterveen en Hoensbroek hadden kunnen staan. En dan is er het gat, iets verder van de weg dan waar het diaconiehuysje heeft gestaan. Het huisje dat nog een schijnbaar ouderwets tintje aan de straat gaf. In 1980 is het met nieuwe bouwmaterialen en na overleg met "monumentenzorg" als een soort openlucht-museumattractie herbouwd. Het heeft vreemd genoeg nog een aantal jaren op de gemeentelijke monumentenlijst gestaan en nu is het met instemming van de gemeente na 35 jaar weer gesloopt. We wachten maar af wat ervoor in de plaats komt. Het zou wel iets in neo-boerenstijl kunnen zijn. Gelukkig zijn de twee oude bomen aan de rand van de straat bewaard gebleven.

DJV

PLAATSELijk BELANG NIEUWS

Garderen Vooruit voor een nieuw Dorps- en Sporthuis

Met onze commissie zijn we regelmatig in overleg met wethouders en ambtenaren om de locatie vast te stellen en de bouw van het Dorps- en Sporthuis te verwezenlijken. Inmiddels hebben we een alternatief bouwplan aangeboden waar we volledig achter staan. Dit alternatief is geboren uit het feit dat de exploitatie van plan A (bouwlocatie Heja) niet geheel sluitend was te krijgen.

We zijn nu aan het onderzoeken of het bestaande pand van Bouwbedrijf van de Kolk om te bouwen en aan te passen is aan een Dorps- en Sporthuis waarmee we weer vele jaren vooruit kunnen. Zoals wel bekend gaat Van de Kolk verhuizen. Wij zien goede mogelijkheden in dit pand. Er zijn diverse vergaderruimtes en kantoren. Maar ook een kantine en keuken zijn aanwezig. Ook de hoogte van het pand is goed waardoor de sportzaal prima zal passen. Op deze locatie zullen de bouwkosten mogelijk lager liggen waardoor de haalbaarheid kan verbeteren. Dit laatste zal ook een stimulans zijn om zoveel mogelijk partijen te interesseren voor een mooie en sfeervolle locatie met een prima gebouw voor alle bewoners van Garderen, jong, middelbaar, boven middelbaar!

Ook de combinatie met de school is natuurlijk meegenomen. De achterzijde van de school grenst aan deze nieuwe locatie en dat is natuurlijk erg praktisch. Naast de gym-uren kunnen de kinderen na schooltijd zo doorlopen en wellicht andere activiteiten oppakken in het nieuwe Dorps- en Sporthuis.

Maar inmiddels worden ook andere mogelijkheden onderzocht. Dit heeft te maken met het feit dat uiteindelijk het financiële plaatje ook moet passen. Dit in combinatie met onze wensen qua grootte en mogelijkheden voor onze verenigingen.

De vervolggesprekken met de gemeente zijn gepland en wij blijven actief en attent om voor Garderen een nieuw en passend Dorps- en Sporthuis te realiseren.

Ruimte voor de jeugd

Het heeft veel energie gekost maar het gaat nu toch gebeuren. De gemeente heeft ons toegezegd dat het voetbalveldje aan de Van de Craatslaan zal worden opgeknapt en toegankelijk wordt gemaakt voor sportieve activiteiten.

Er is een enquête geweest in deze wijk en daar is vol op gereageerd. Dank aan de buurtbewoners!

Op dit moment werken de ambtenaren twee plannen uit en dit zal opnieuw worden voorgelegd aan de buurt. Vervolgens zal een en ander geëffectueerd worden zodat onze jeugd straks een prima faciliteit heeft om te spelen, voetballen, en anderszins in deze kinderrijke buurt.

Lintje voor Gert Schuiteman

Gert Schuiteman nam op zaterdag 24 januari jl. na 26,5 jaar inzet bij de vrijwillige brandweer Garderen afscheid tijdens een voor hem georganiseerd feestje in de brandweerkazerne. Tijdens deze avond werd hij ook door burgemeester dr. J.W.A. Van Dijk van de gemeente Barneveld benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Ruim tien jaar lang maakte Gert deel uit van de wedstrijd ploeg. Daarna begeleidde hij deze groep meerdere jaren. Ook was hij twintig jaar lang penningmeester van de personeelsvereniging van de brandweer.

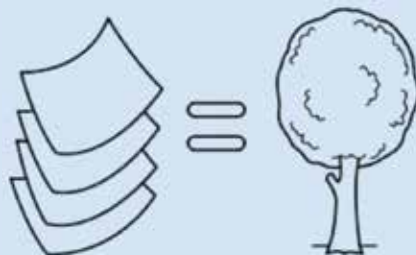
Activiteiten voor de jeugd

Op het spreekuur van september kwam een aantal ouders met het verzoek of er activiteiten voor de jeugd georganiseerd kunnen worden in Garderen. Daaruit is een (app)groep ontstaan met PB, een viertal volwassenen en 8 jeugdleden tussen de 13 en 17 jaar. Deze groep heeft vervolgens overleg gehad met Tino Jansen, jongerenwerker van Be Active. Dit heeft geresulteerd in een leuke sportinstuif voor kinderen van 6 t/m 8 jaar op de donderdagmiddag in De Koepel. Dit loopt nog t/m 26 maart 2015. Daarnaast heeft in januari een Dance Event plaats gevonden voor de jeugd van 12 t/m 17 jaar. In maart staat de volgende Dance Event gepland en ook staat in maart een aantal workshops op de planning voor diverse leeftijdsgroepen, o.a. kickboksen, Tae Kwondo en Tigers (bewegingstechnieken voor de allerkleinsten).

Avank

Van het secretariaat:

Een klein aantal leden heeft dit jaar de uitnodiging met bijlagen voor de jaarvergadering digitaal ontvangen. Ons streven is om dit in de (nabije) toekomst naar alle leden te kunnen doen. Dit levert een enorme besparing in papier op en het is veel minder arbeidsintensief.

Wij verzoeken u, als u uiteraard een emailadres heeft, een mailtje te sturen naar info@plaatselijkbelanggarderen.nl.

Onze hartelijk dank daarvoor!

Algemene Ledenvergadering Plaatselijk Belang

op 23 maart a.s.

in de "Dr. Kruijmelstaete".

Aanvang 20.00 uur.

HET VERHAAL VAN VOSSEN (1)

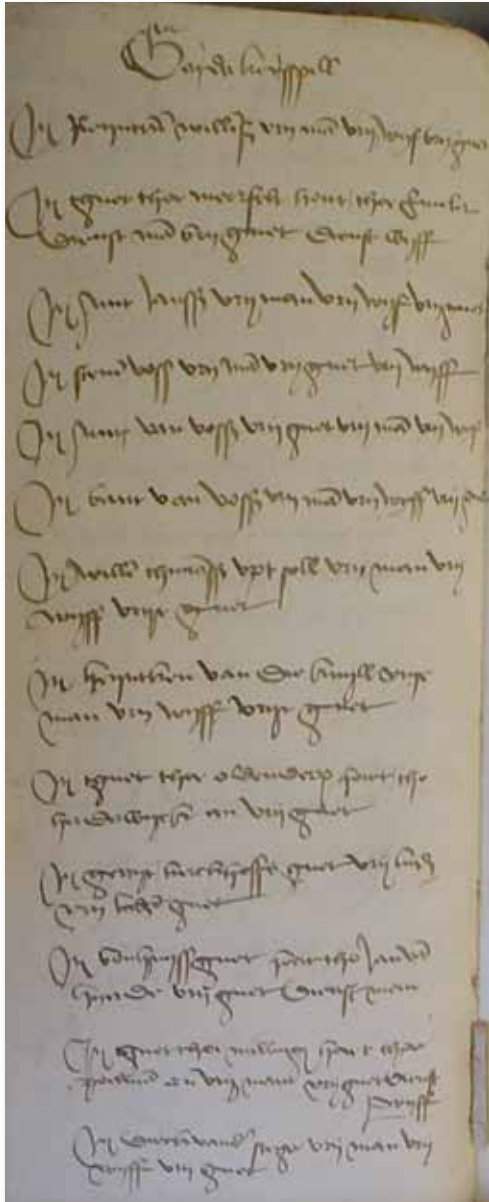
Het was in het jaar 1325, bijna 700 jaar geleden, dat de graaf van Gelre weer eens geld nodig had. Om dat in te zamelen werden alle bewoners van Gelre aangeslagen door middel van een schatting. Voor ons was dat erg fijn want nu weten we nog steeds wie moest betalen en waar hij woonde! De lijst zag er als volgt uit, verdeeld naar de mensen die de schatting moesten innen. We moeten ons wel realiseren dat de hele gemeente Barneveld, inclusief Uddel, Elspeet en Vierhouten, toen onder Garderen viel! Verder schreef men Garderen iets anders dan tegenwoordig, "cloeft" betekent "gedeelte" en Neuden vander Biesen woonde op Harselaar.

"Schatting in den lande van Gelre, voor de Veluwe"

"In Gherderen cloeft onder Neuden vander Biesen"

Arnout van Oudenderpe	IIII pnd	(Ouwendorp)
Lubbert van Weydencampe	II pnd	
Geret ten Poele	IIII pnd	(Oud Milligen)
Bertout baven Vossem	II pnd	(Vossen)
Wilt daerbi	II pnd	(Vossen)
Bertout van Vossem	----	is arm (Vossen)
Evert van Stroede	III pnd	(Stroe)
Bertout van Essen	II pnd	X f (Essen)
Ghese ter Stege	II pnd	(de Steeg bij Stroe)
Maris van Gherderen	I pnd	X f (Garderen dorp)
Evert van Kerchave		X f (Garderen dorp)
Reyner onder de Linde	I pnd	(Garderen, bij de kerk)
enz. enz.		

Zowel Wilt als de Bertouts komen we later weer tegen. Typisch is dat de ene Bertout arm wordt genoemd. In deze tijd zien we namelijk ook dat veel boeren van Garderen naar de broeklanden trekken, naar Garderbroek en Kootwijkerbroek. De grond in Garderen is uitgemergeld en weinig vruchtbaar meer en dank zij de betere waterhuishouding kunnen de boeren nu in de broeklanden terecht!

Verder zien we dat Vossen al uit twee delen bestaat, gezien de verschillende namen. Tenslotte schreef men "Vossem" met een "m", zijnde de originele naam die was afgeleid van Vosheim oftewel de woonplek bij de vos!

Vanaf 1418 zijn delen van **de gerichtssignalen** bewaard gebleven. In deze gerichtssignalen werden overeenkomsten tussen personen bijgehouden zoals de aan- en verkoop van goederen, testamenten en alle soorten zaken.

Zo werden in **1418 Rykolt en Bernt van Vossem** al vermeld en rond **1445 Gaert Bernts van Vossem**. In **1498** wordt **Steven van Vossem** nog genoemd.

In 1463 was er weer een schildschatting (soort belasting) waarbij Garderen onder Voorthuizen werd vermeld:

- 4 **elbert voss**
- 5 **bernt van vossem**
- 6 **poelman** (eigenaar van Milligen)

Horigen en vrijen HA 136 fol LXII (+/- 1470)
Garder kersspell

It Reyner Willems vryman vrywyf vryguet
It tguet thoe meerfelt hoirt ther emeler
dienstman vryguet dientwyf
It Arnt Janss vryman vrywyf vryguet
It **steven voss** vryman vryguet vrywyff
It **Arnt van Voss** vryguet vryma vrywyf
It **bernt van Voss** vryman vrywyf vryguet
It Willem thimanss upt Soll vrywyf vryguet
It heyntken van die kuyll vry
man vrywyf vryguet
It tguet ten oldenderp convent tho
herderwyck een vryguet
It gerryt kerckhoffs guet vryluyden
Vryluden(doorgestreept)guet
It bouhuyssguet hoert tho Jan van
Hyerde vryguet dienstman
It tguet thoe **milligen** hoirt thoe
poelman een vryman vryguet vrywyff
It Dirck **vander stege** vryman vry
wyff vryguet

Bij deze opsomming vinden we verscheidene eigenaren van **Vossen** en wel **Steven, Arnt en Bernt**. Allemaal namen die we ook in de tynsregisters weer tegenkomen.

Ook in 1467 worden in de **tynsregisters** (soort pacht verschuldigd aan de hertog voor het gebruik van de grond) de namen van de eigenaren van Vossen weer genoemd en nu wat meer uitgebreid.

1467-1485

fol. 109 den thyns inden ampt van garderen ende garderenbroick

nb henrick tymanss

Item **beernt ricolt Wilts van vossem** van VI mergen II ald groit
die selve van VI mergen gecoft tegen
claes voirneman IIII s Tsamen V groit

Item Griete vanden bosch ende beernt
hoir soen vanden sommen beernts Rycolt
wiltz van vossem XVI d
die selve vanden sommen **aelbert
grietens van vossem** XVI d

Een probleem bij deze tynsregisters is dat ze niet altijd precies werden bijgehouden. Zo komt het voor, dat je honderden jaren lang dezelfde namen ziet, zonder dat de nieuwe eigenaren worden vermeld. Hierdoor komt het dat bijv. Berend, de zoon van Ricolten en de kleinzoon van Wilt in 1467 al lang dood moet zijn en toch nog wordt vermeld.

Wilt en Bernt worden al genoemd in 1325 en zijn dus geboren rond 1300. Berend Ricolt Wilts wordt genoemd in 1467 en zou geboren kunnen zijn in 1400. Hier zit dus een gat in de genealogie van minimaal 100 jaar!

In 1526 wordt het interessanter, dan komt er een veetelling op de Veluwe. Deze werd gehouden om de boeren maar weer eens aan te slaan voor een belasting en deze keer een belasting per stuks vee...! **Alle boeren op de Veluwe werden bezocht en het vee geteld** en zo hebben we nu nog een prachtig overzicht van de bewoners van de Veluwe!! Het geeft ons tevens een inzicht hoeveel vee de boeren in die tijd bezaten!

Veetelling 1526

Bernt Stevens	4 paarden, 4 koeien, 2 pinken, 50 schapen, 1 varken,
sijn scheper	96 schapen
Arnt van Vossen	4 paarden, 6 koeien, 5 vaarzen, 4 pinken, 9 vierdel schapen en 12 schapen, 7 varkens, noch 25 hamels.
Arnt Stevens	4 paarden, 8 koeien, 2 vaarzen 4 pinken, 250 schapen, 5 varkens.
sijn knecht Goert	3 vs,
Jan Wilhemss (soll)	5 paarden, 7 koeien, 2 vaarzen, 5 pinken, 182 schapen.
sijn scheper	28 schapen
Sijn soen	16 schapen.
Arnt Brants (Soll)	3 paarden, 10 koeien, 3 vaarzen, 4 pinken, 10 ½ vierdel schapen, 4 varkens,
sijn scheper	2 ½ vierdel schapen.
Wolter Kerckhoff	1 paard, 2 koeien, 46 schapen.
Pastoer van Garderen	2 ossen, 6 schapen.
Rickt van Vossen	2 paarden, 3 koeien, 2 ossen, 3 varkens s.
Gerit Kerckhoff	2 paarden, 3 koeien, 3 vaarzen, 1 pink, 100 schapen.
mit zijn soen	2 varkens.
Wolter van Boesschoten	4 paarden, 1 pink, 9 koeien, 4 vaarzen, 5 pinken, 200 schapen, 2 varkens.

(een vierdel schapen = 25 schapen)

Arnt van Vossen was dus een (betrekkelijk) grote boer met al zijn vee! Zelfs de pastoor had twee ossen en zes schapen. Als ik alle schapen in Garderen optel dan kom ik op 4291 schapen!! Voor zoveel schapen had je veel heide nodig, vandaar dat de oppervlakte van de Garderense maalschap 2942 ha. was.

Na de veetelling kwam er ook een graan-telling. Door oorlog en ziektes was er in Gelre een groot tekort aan graan om het volk en het vee te voeden. Vandaar dat alle voorraden bij de boeren werden opgenomen.

Graantelling 1560

10 Thonis Wilhems 50 vijf roggen elx ½ scepel, mit boickweit ind all, 15 vijf haveren elx ½ mud;
3 Henrick Ricks 7 vijf roggen elx ½ spiijt,
1 mud gedorst boickweitz, 10 vijfmmen boickweitz elx ½ scepel, 10 vijf haveren elcx 1 groit scepel;
7 Gerrit Barten ½ mud boickweitz, 8 vijf roggen elx ½ scepel, 13 vijf boickweitz elx 1 scepel, 16 vym haveren elx ½ mud;
*Gangolf Airts 6 vijf roggen elcx 2½ scepel dair tegen pacht sculdichen oick wat ancomen;
Henrick Gerrits 6 vijf roggen elcx ½ mud;
*De pastoir van Garderen en heft tsunders genen rog bij sich meer de pechten sijnen he wat schuldich dat vurhanden is;
9 Vossen 13 vijf roggen elcx ½ mud, 5 vijf boickweits elx 1½ scepel;
9 Gangolf Reijners 8 vijf roggen elcx 1½ scepel, 3 vijf boickweitz elx 1 scepel;
Jan Ricks 1 mud roggen en 1 mud boickweitz, 20 vijf roggen elcx I spiijt, 25 vijf boickweitz elcx ½ scepel, 30 vijf haveren elcx I scepel;
9 Tijman Henricks 7 vijf roggen elcx ½ mud, 11 vijf boickweitz elcx I scepel;
7 Bernt Stevens 6 vijf roggen elcx ½ scepel, 4 vijf boickweits elcx I scepel;

1 vijf/vim = 1 scepel = ¼ mud

1 spint = 1/16 mud

weit(s) = tarwe

boickweits = boekweit

In totaal hadden deze boeren in Garderen als voorraad:

Rogge: scepel

25+1+4+15+12+26+12+4+5+1+3=108 schpl
= 27 mud à 70 kg = +/- 2000 kg.

Boekweit: 25+4+5+15+7.5+3+16.5+11+4=
91 mud à 55 kg = +/- 5000 kg.

Haver: 30+10+8+30= 78 scepel=19 mud à
50 kg = +/- 1000 kg.

Totaal aan graan: +/- 8000 kg.

Al deze granen en vooral boekweit zijn producten van de arme grond. Een product als tarwe, dat betere grond nodig heeft, ontbreekt volledig. Uit alles blijkt dat de grond rond Garderen behoorlijk verarmd was door gebrek aan voldoende bemesting!

** Gangolf Airts was nog graan verschuldigd als pacht en dit werd er daarom niet bijgeteld. Ook de pastoor heeft geen rogge meer want hij is zijn voorraad verschuldigd aan pacht.*

Vossen

In 1560 weten we ook al wie de bewoners en eigenaren van Vossen waren, dit dank zij de Tynsboeken, de Herengoederen en Keurmedigen.

Het gaat in dit verhaal te ver om precies uit te leggen wat hier mee wordt bedoeld. Het zijn echter allemaal bronnen waarin onze lieden van Vossen vaak worden genoemd. De Tynsboeken bevatten de afschriften van de betaalde grondpacht, de Herengoederen beslaan ongeveer hetzelfde en de Keurmedigen waren degenen die grond van het klooster van Elten en Paderborn in pacht hadden en daarvoor in Putten bij de Kelnarij en in Appel bij Kemna moesten betalen.

Aan de hand van de Herengoederen gaan we eerst na wie er op Vossen woonde.

Vossen valt hierbij in twee delen uiteen, Herengoed nr. 117 **Erf tho Vossum** en Herengoed nr. 118 **Vossengoed**.

Hg. 117 of Erf tho Vossum is een goed van tussen de 30 en 40 mude gezaais groot (tussen 24 en 32 hectares), het huis is in het verleden afgebrand en een schaapschot staat er nog. Het is in 1595 van Frans Arndts van Vossum want in dat jaar krijgt hij toestemming Vossen te bezwaren met een hypotheek en belooft daarbij de schuld binnen zes jaar weer af te betalen. In 1601 leent Frans weer geld en nu van Hendrik Arndts Noeijen en zijn vrouw Hermtgen Suirmondts. Frans woont in Putten en in 1530 wordt hij nog genoemd als boerscholt.

In 1604 zijn hem de schulden waarschijnlijk boven het hoofd gegroeid want zijn zoon Brandt Fransen van Vossen verkoopt het boerenbedrijf Vossen aan Otto Schrassert X Elbertha van Steenler en Roelof Cornelisse X Elisabeth Volkers. Roelof verkoopt in 1610 de helft van Vossen (zonder zaalweer) door aan een bekende in Garderen, Evert Jansz Verstege en zijn vrouw Aeltgen Jans.

In 1638 is Jan Evertsen Verstege erfgenaam van zijn vader Evert. In 1667 erft Jan Jansen (Verstege) de helft van Vossen van zijn vader Jan Everts Verstege. In 1674 lezen we plotseling dat Gerrit Hendriks Brouwer tot Elspeet X Gerritje Gerrits het halve herengoed verkopen aan dominee Petrus Platvoet (of Plantius) X Mechteld Schrassert... maar hoe ze ooit dit herengoed hebben gekregen is me niet bekend.

In 1701 verkopen de erfgenamen van Otto Schrassert hun helft van Vossen (inclusief de zaalweer) aan Reint Gerritsen (van Vossen) X Hendrickien Henrix (Wulf Henrixen is de pachter van dit deel).

Dan lezen we plotseling dat in 1702 ene Hendrick Franken X Gerbrigh Jansen toestemming krijgen om 1/8 deel van deze helft van Vossen te verpanden aan Gerrit Gangolfsen. Wie hij of zijn vrouw zijn kan ik nergens vinden.

In 1740 is Reijnt Gerritsens vrouw Hendrickien overleden en in 1745 erft Hendrik Reijnten van zijn vader Reijnt Gerritsen. Dan komt er in 1764 een magescheid (verdeling van de erfenis) door de kinderen van Hendrick Reijnten en zijn vrouw Fijtjen Jans. Het zijn Hendrik, Gerrit, Evert (X Hendrickjen Hendricks), Reijntjen en Jannetjen. Hendrick krijgt het herengoed in eigendom. In 1793 lezen we nog een keer dat hij toestemming krijgt om bomen om te hakken en dan is het over... Aan wie en wanneer Hendrick Hendricks van Vossen zijn goed heeft verkocht heb ik tot nu toe niet kunnen achterhalen.

Jacob Versteeg

In 1832 ontmoeten we een nieuwe eigenaar van dit deel van Vossen, Mor Jansen van de

Munt, getrouwd met Gerritje Everts en hun familie. Hij was de bezitter van wat ook wel "Klein Vossen" wordt genoemd (zie schetsje aan het eind van dit verhaal.) Het goed van Van de Munt en cons. komt later in bezit bij de grootvader van de huidige Jakob Versteeg. Blijft de vraag wie Mor Jansen van de Munt was en wat hij te maken had met Vossen. Dat zit zo. Eén van de dochters van Mor, Grietje,

trouwde met Jakob Versteeg, de grootvader van de huidige Jakob en zo is het raadsel hoe de Verstegen aan dit deel van Vossen kwamen, ook weer opgelost... Een andere dochter, Maartje, trouwde met Gijsbert Nijhof.

PvdB

Het laatste gedeelte verschijnt in volgende Darpsproat.

BEZOEK AAN JAAP EN DICKY VERSTEEG-VAN MIDDENDORP

Het adres van Jaap en Dicky is niet eenvoudig te vinden. Kerkelijk behoren ze bij Garderen, gemeentelijk bij Apeldoorn en hun telefoonnummer kun je alleen onder Uddel vinden terwijl het netnummer weer hetzelfde is als voor Garderen. Ga er maar aan staan...!

Ondanks al die problemen kon ik het (zij het met een beetje hulp van Dick Veldhuizen die me hielp bij het vinden van het juiste telefoonnummer) vlekkeloos vinden.

Tegenover het Ringelbos loopt de prachtige zandweg al slingerend door mooi opgaand geboomte. Hier en daar kreeg je een ruime blik over de graslanden van Milligen en Vossen en na een scherpe bocht naar rechts reed ik de ontginning binnen. Alleen al het zicht op deze ontginning met zijn zacht glooiende kuil is al de moeite waard. Nog meer de moeite waard was echter het gesprek met Jaap en Dicky, twee mensen die zeer geïnteresseerd zijn in geschiedenis van hun boerderij Vossen en het verleden van hun eigen familie. Het gesprek vindt uiteraard in ons eigen mooie dialect plaats!!

De boerderij Vossen, waar nu Jaaps zoon Arend op boert, is 33 hectare groot. Waar

De oude boerderij op Vossen.

vroeger ook veel akkerland was is nu alleen nog grasland. Arend is dus helemaal koeienboer geworden. Jaaps vader had een gemengd bedrijf met akkerbouw, twee paarden, twaalf koeien, een dozijn varkens en een driehonderd kippen. Dit werd langzaam maar zeker verder uitgebreid en werd door zoon Jaap voortgezet. Deze verbouwde vooral rogge en haver en later ook gerst. Gemengd gewas noemde men dat in zijn tijd. Vooral de rogge van Jaap Versteeg was van heel goede kwali-

Rogge dorsen en bergen.

teit en dan moet je ook denken aan de halm! Hiervoor had hij een aparte afnemer die dit stro gebruikte voor de verpakking van bloembollen. Dit was een van de redenen dat Jaap heel lang rogge bleef verbouwen, tot aan 1970 toe. Op de foto's kun je zien hoe het dorsen met de dorskast van Peter van de Ruitenbeek in zijn werk ging. Later had Jaap een zelfbinder achter de trekker en nog weer later een combine waarmee hij alle werk in eigen hand hield. Dicky hield bij die dorswerkzaamheden de achterdeur stijf en stevig gesloten... de muizen verlieten de veilige strohaveren en probeerden het huis in te vluchten. Voor een propere huisvrouw is dat een van de ergste nachtmerries die je kunt bedenken. Tot

2010 werd er op Vossen nog tarwe, gerst, suikerbieten en aardappelen verbouwd, daarna gingen Jaap en zijn zoon Arend over op grasland en melkveehouderij.

Jaap (Jakob) werd honderd jaar later dan zijn grootvader Jakob geboren, op 23 februari 1946 op Vossen. Zijn opa werd namelijk geboren 31 juli 1846 in Houtdorp. Opa Jakob en Opoe Fennetje kwamen rond 1890 op Klein Vossen. Opa Jacobs vader was getrouwd met

Opoe Fennetje voor het bakhuis van de oudste boerderij.

Opoe Fennetje.

Grietje Morren van de Munt en zij was weer een dochter van Mor Jansen van de Munt. Mor was op de kadasterkaart van 1832 eigenaar van Klein Vossen. Groot Vossen, het andere deel van het goed, werd ooit gekocht door Dirk Huigenbos, die later zijn deel weer doorverkocht aan Staatsbosbeheer. Een oom van Jaap, Aert, verkocht tot groot verdriet van Jaaps vader ooit zeven-en-eenhalf hectare van de veertig bunder grote boerderij aan de heer Strijbis van Hoeve Oud-Milligen. Dit stuk van de boerderij bestond grotendeels uit hei en struweel.

Ook Jakobs vader Arend Versteeg en moeder Hendrikje Versteeg (uit Uddel) hadden een zelfde soort gemengd bedrijf, maar zij hadden er nog een paar honderd schapen bij!

De boerderij waar Arend nu op boert is in 1995 afgebrand en opnieuw opgebouwd. Dat was toen de tweede keer, volgens Jaap. De eerste keer gebeurde dat acht jaar eerder, in 1987. En dan te rekenen dat dit vóór 1600 ook al een keer is gebeurd...

Jaap en zijn (oude) boerderij.

We zitten met z'n drieën in de keuken te praten en naar buiten kijkend, genietend van het mooie uitzicht over de "Spurriekamp" vraag ik of ze wel eens last hebben van het wild. Juist gisteren, toen ik in het bos aan het lopen

Schaapscheren op Vossen.

was, vertelt Jaap, zag ik een hele roedel herten in mijn weil Pracht gezicht, maar ze gedroegen zich wel wat schutterig. Ze zijn kennelijk nog niet gewend aan de nieuwe omgeving. Vroeger zag je alleen maar reeën maar sinds er wildwissels zijn komen er steeds meer herten. Van wilde varkens heb ik geen last, een schrikdraadje houdt ze keurig op afstand. Waar je trouwens nu over uitkijkt was vroeger bos. Mijn vader heeft dat laten kappen om wat veiliger te wonen in geval van bosbranden!

Op mijn vraag of hij nog meer veldnamen voor de percelen heeft vertelt Jaap dat er verscheidene zijn. Naast de "Spurriekamp" en de "Peerdekamp" is er "'t Veurdeursstuk", "de Zurenhoek", "de Scheve hoek", en "de Poortkamp", "de Scheve Driest", "de Hoge Driest" en "de Del", waarbij de Del de kuil van Vossen beslaat en de "Scheve hoek" in "de Del" ligt. Bij de "Scheve hoek", zegt Jaap, moesten we altijd "gewijn ploegen" en hij legt uit dat dit 'schuintoe ploegen' is. 'Gewijn' zou een afkorting kunnen zijn van 'wijden' dus eigenlijk 'steeds wijder ploegen'. Een mooi oud-Nederlands woord dat alleen nog door de wat ouderen wordt begrepen!

De bouwgrond van Vossen is van redelijke tot goede kwaliteit. Wel is er een enorm verschil in zwarte grond (teelaarde of humus). In de Del ligt een laag van zo'n 30 cm maar dichterbij huis, onder een bunder of tien, is er wel een

laag van 70 cm! Ook dit is weer een teken van hoge ouderdom van de boerderij en een eeuwenlange bemesting met schapenmest vermengd met heideplaggen.

Terwijl Jaap en ik praten zoekt Dicky oude foto's op van Vossen en van de familie Versteeg. Ik krijg ze mee om te scannen en beloof hen een genealogie van de familie en kopieën

van de kadasterkaart en andere oude kaarten van Vossen te brengen. Voor wat hoort wat!

Na tweeëneenhalf uur samen gepraat te hebben nam ik node afscheid ook al waren we nog lang niet uitgepraat over Vossen en zijn bewoners! Mijn laatste zin was: "ik kwam hier als vreemdeling binnen maar vertrok als vriend!"

PvdB

DE GARDERENSE ONDERNEMINGS- VERENIGING GOV

Vierenvijftig jaar oud is Henk Jan Brandsen, trotse eigenaar van de COOP van Garderen en op precies de helft van dat aantal jaren naar het verleden toe, werd de basis gelegd voor de GOV.

De samenwerking tussen de Garderense bedrijven was in die tijd niet "je-van-het" te noemen en diverse ondernemers besloten daar een 27 jaar geleden eens wat aan te gaan doen en dus riepen ze alle Garderense zakenmensen bij elkaar en de vereniging GOV werd geboren.

De samenwerking was niet goed en ook niet slecht, ze was er gewoon niet. Een klein aantal bedrijven zette de gedachten die avond op "positief" en ze richtten een vereniging op en begonnen enkele malen per jaar bijeen te komen om lopende zaken en toekomstige problemen door te spreken. En verder, waar mogelijk, gezamenlijke belangen te behartigen. Ieder bedrijf mocht meedoen en alle gingen dezelfde vaste contributie betalen.

Ik vroeg me af waar een ondernemersvereniging geld voor nodig heeft. Henk Jan kon me wat dat betreft gemakkelijk uit de droom helpen.

"We zijn ten eerste geld kwijt aan de Kanskaartactie, ten tweede aan de Sinterklaasactie en dan hebben we ook nog voor alle leden een maal per jaar, in juni, een gezellige avond en die kost ook geld..."

Dank zij de acties en natuurlijk de gezellige avond, zijn de onderlinge verhoudingen uitstekend te noemen! Pas hadden we weer eens een nieuw lid en een tijdje later vertrouwde hij me toe, dat de vereniging voor hem zelfs als een vriendenclub was geworden. Kijk, dat deed me nog eens goed!"

De vereniging telt momenteel een 85 leden waarvan uiteraard de meeste uit de toeristische sector komen.

De doelstelling van de vereniging is pure belangenbehartiging voor de aangesloten leden in de meest brede zin van het woord.

Dat klinkt wel leuk, meende ik te moeten opmerken, maar denken jullie ook wel eens aan de belangen van de inwoners van Garderen en niet alleen aan die van jezelf en van de toeristen?

Dat was een schot in de roos want vol enthousiasme begon Henk Jan te vertellen wat ze voor de bevolking deden zonder winstoogmerk.

Eerst waren daar de twee maal per jaar georganiseerde zomermarkten. Verder was daar de wintermarkt die opgezet was om de overlast die de bevolking van Garderen van de vele toeristische activiteiten ondervindt, te compenseren.

“Daarom deden jullie er deze winter zeker niet aan mee...” waagde ik het op te merken. “Toen anderen dit organiseerden werd het toch echt een succes!!

Nee, zei Henk Jan, dat zit anders... Van de GOV-leden was er inderdaad te weinig interesse. Maar door de festiviteitencommissie van de Oranjevereniging werd in diezelfde tijd iets in “De Koepel” georganiseerd en op hun verzoek heeft daar een aantal ondernemers van GOV op vrijwillige basis aan mee gedaan.

“Nu we het toch over de goede gevoelens van de ondernemers voor de Garderenen hebben, hoe komt het toch dat steeds weer reclameborden midden op het trottoir worden gezet zodat voetgangers de toch al razend drukke straat worden opgedrongen. Hetzelfde geldt voor de fietsen die alle ruimte voor zich opeisen. Ik kan dat eigenlijk geen “rekeninghouden-met” noemen!”

Henk Jan: “Ik had me die specifieke minpunten van het toerisme eigenlijk niet gerealiseerd. Toch moet je weten dat horecabedrijven door de gemeente niet worden verplicht parkeerruimte te scheppen, in tegenstelling tot winkels die dat wel moeten! Bij elke uitbreiding van een winkel moeten nieuwe parkeerplaatsen worden aangelegd.

Wat de trottoirs betreft, als mensen iets bij je komen nuttigen kun je slecht aan ze vragen waar ze hun fiets hebben gelaten. Maar je hebt wel een punt, we gaan dat zeker met elkaar doornemen!

Verder denk ik dat we, dankzij dat toerisme, wel een goed winklassortiment hebben in Garderen. Zonder toeristen zouden er aanzienlijk minder voorzieningen in ons dorp aanwezig zijn”

Op dat punt hadden we geen verschil van mening. Integendeel, in Garderen genieten we allen van de ruime keus aan winkels, supermarkten, horecagelegenheden, campings en ga zo maar door.

Hoe vinden jullie dat het dorp er bij ligt, was mijn volgende vraag.

“Dank zij de door ons geplaatste bloembakken ziet het dorp er best fraai uit. We bekostigen alles, plaatsing, bewatering en verder onderhoud”.

“Geldt dat ook voor schreeuwende reclameborden en de steeds in aantal toenemende wapperende vlaggen?”

“Mocht jij daar problemen mee hebben, ik vind dat best mooi staan. Het geeft wat fleur aan de omgeving. Je moet het natuurlijk nooit overdrijven en het, zoals jij dat noemt, te schreeuwerig maken. Er zijn trouwens plekken in Garderen waar we dat absoluut niet zouden moeten hebben. Alles op zijn eigen juiste plek, zeg ik maar zo”.

Tja, en daar was ik het wel weer mee eens...

Na een foto van Henk Jan Brandsen te hebben gemaakt bogen we ons eendrachtelijk over de slotzin. Ook nu waren we het weer heel snel eens met elkaar, zodat ik kan zeggen dat dit een heel prettig en open interview was tussen twee mensen die Garderen en zijn inwoners zeer na aan het hart liggen.

**“SAMEN VOOR EEN MOOI
EN GEZELLIG GARDEREN”**

PvdB

VOSSEN EN SBB

Zoals al te lezen is in het "Verhaal van Vossen" is het gedeelte van de oorspronkelijke boerderij "Groot Vossen" (HG 118) dat toebehoorde aan Jan Hendriksen van Milligen en de zijnen, ooit verkocht aan Staatsbosbeheer. Tot nu toe heb ik niet kunnen achterhalen wie de verkopers allemaal waren en ook niet wanneer het precies is gebeurd. Daarvoor moet ik de notariële archieven in Apeldoorn nog eens nagaan en die gang heb ik bij het verschijnen van "Darsproat" nog niet gemaakt.

Ik heb wel de gang gemaakt naar de superkrasse 98 jaar oude Cornelis Christianus van Mourik die precies op de grens van Barneveld en Ermelo woont en zijn hele leven lang werkzaam is geweest als beheerder van de bossen van SBB in de Garderense Boswachterij. Hij begon in 1943 als hulpje van de toenmalige boswachter Oosting bij de werkvoorbereiding en de jaarplanning en eindigde als boswachter met al de plichten en werkzaamheden daaraan verbonden.

Van Mourik, iedereen in Garderen kent hem bij zijn familienaam, begon zijn Garderens bestaan in het huis van SBB tegenover "Het Molentje". Later werd het huis aan de Garderense weg zijn domicilie. In verband met de beschrijving van de boerderijen Vossen leek het de redactie van Darsproat een goed idee om ook eens een praatje te maken met de man in wiens handen het beheer van dit grote natuurgebied berustte, Van Mourik.

De boswachterij Garderen beslaat ruim 2000 ha. en is onderverdeeld in Garderen-Oost met 1250 ha. en Garderen-West met 775 ha. Vossen ligt in Garderen-Oost en is een gebied oorspronkelijk bestaand uit bebost stuifzand terrein met vliegdennen, maar voordat ik dat hoorde was ik met Van Mourik al een hele tijd in gesprek.

Achttennegentig jaar oud, goedlachs, in alle

zaken die ons dorp aangaan geïnteresseerd en nog met een goedwerkend verstand zo scherp als een scheermes.

Als je met Van Mourik praat is het moeilijk om bij het onderwerp te blijven vanwege zijn mening over de meest gevarieerde onderwerpen, een mening die eigenlijk altijd positief is en zeker gefundeerd. Hij kan ook goed tegen mijn vaak iets andere mening mits het maar gefundeerd is. Kortom, het was een prettig gesprek dat ruim anderhalf uur duurde!

Medewerkers

Zijn eerste werk in 1943 bestond uit planning en werkvoorbereiding. Het meeste werk werd 's winters gedaan door een vijftientigtal bosarbeiders uit de diverse dorpen wier werk bestond uit kappen en dunnen in de winter en planten in het voorjaar. Het waren dus echte seizoensarbeiders die weer verder weggetrokken als het werk er hier opzat. Meestal gingen ze dan gras maaien en hooien in Utrecht en de Hollanden. De vaste ploeg bestond uit vijf man en het aantal losse arbeiders bedroeg meestal een twintig tot vijftientigtal. De douglasboompjes werden tussen de eikenstruiken geplant. Als ze groeiden verdrongen ze vanzelf dat hakhout. Er waren wat eekschillers, maar lang niet zoveel als in het Speulder- en Sprielderbos. Dat kwam omdat in dit deel van de boswachterij eigenlijk geen of weinig geschikt hout voor eekschillen stond.

Douglassparren en bospest

Waarom plantten jullie toch altijd douglashout, wilde ik weten.

Douglashout, volgens Van Mourik, is heel goed in de bouw te gebruiken en niet, zoals sommigen denken, in de kolenmijnen. Daar gebruikten ze hout van grove den, dat hout kraakt namelijk voordat het breekt en dat was

voor de mijnwerkers een teken dat er wat vernieuwd moest worden. Douglas is na een kleine veertig jaar kaprijp en kan dan worden verkocht. Een bron van inkomsten dus voor SBB.

Tussen de douglas in plantten we prunus of Amerikaanse vogelkers. De bladeren van de prunus, samen met de naalden van de douglassparren vormden een goede voedingsbodem voor de bomen. Dat dit een volkomen uit de hand gelopen methode werd wisten we toen nog niet. Maar ja, als je alles van tevoren weet kun je nog geen geit houden, dacht ik, en de bestrijding van die door henzelf veroorzaakte pest wordt door SBB maar halfhartig uitgevoerd...

Vooraf tussen de spoorlijn en de boerderij Vossen van Versteeg bestond het landschap uit stuifzand met vliegdenen en een gedeelte heide. Bij Versteeg is een stuk van die heide nog omgezet in bouwland. Eigenlijk zag het er in 1943 niet veel anders uit dan nu, zij het dat de bomen natuurlijk veel groter zijn.

In mijn tijd zijn er nauwelijks beuken of eiken aangeplant. Alleen berken langs de bosranden om met groen hout de brand te weren.

Bosbranden

Soms hoeven we helemaal niet te oogsten, dan doet de natuur dat zelf wel door middel van een bosbrand. De meeste van die branden ontstonden door stommigheid, moedwil en... werkverschaffing! Als er verbrand was moest er in het voorjaar weer worden geplant en dat was voor sommigen best een prettig vooruitzicht! Ik herinner me mijn grootste brand nog wel. Wanneer die precies was is me ontgaan, maar het vond plaats in de driehoek tussen de Tolnegengeweg, de Apeldoornsestraat en de Wolweg. Man man, dat was een kanjer van een brand! Eigenlijk helemaal niet zo erg want na een aantal jaren zag je er niets meer van, de natuur herstelt zichzelf, vooral

Dhr. C.C. van Mourik

als je je er maar niet mee bemoeit! Ik ben wel blij dat ik bij die branden nooit ongelukken heb meegemaakt, je kunt namelijk zo gemakkelijk door het vuur worden ingesloten en dan zijn de gevolgen verschrikkelijk.

Voor het bestrijden van de branden werden mensen uit de dorpen opgeroepen om te helpen. Dat gebeurde met schop en takken. Een schop om met zand te blussen en takken om de vlammen neer te slaan en te doven. Bij die grote brand hadden we als mens weinig in te brengen, vechten tegen de natuur verlies je altijd. Met geduld en overleg kom je veel verder.

Wild en stropers

Vóór de WO-II was er weinig wild in onze boswachterij, dat bevond zich achter de hekken van het Kroondomein. Maar in de oorlog braken stropers de rasters kapot en zo kon het wild zich ook door onze boswachterij verspreiden. Varkens en reeën vonden hier nu ook een onderdak en de stropers hadden een veel groter terrein om te vangen. Na de oorlog

werden de hekken hersteld maar het wild had zich al gevestigd en bleef waar het was, genietend van de aardappels, bieten en mais van de boeren.

Met stropers hadden wij niets te maken, wij waren er voor het bosbeheer en niet voor het wildbeheer. Ik kende ze allemaal maar we bleven goede vrienden. De jacht in deze streek was verpacht aan Blaupot ten Cate en die zorgde zelf wel voor een schut of jachtopziener die erop toezag dat niet al teveel vlees in de stroperspot terecht kwam.

Tevreden

"Ik had een mooi beroep, heb me nooit vervuild en ik kijk er elke dag met plezier op terug. Er zijn natuurlijk sinds mijn pensionering veel zaken veranderd. Toen ik begon zaten er vijf mensen op het kantoor en vijftig in het veld, nu is het precies andersom. Ook het oogsten is sterk veranderd. Ik ben niet zo blij met die moderne reuzenmachine die met een man de bomen omzaagt, van de takken ontdoet en in gelijke stukken verdeelt. Het is economisch maar als je soms ziet hoeveel schade dat aan de andere begroeiing berokkent, dan denk je toch wel eens na...! Maar ja, tijden veranderen en SBB moet meer en meer zijn eigen broek ophouden en dus zoeken ze naar de goedkoopste methodes. Ik was ambtenaar en zodoende werd mijn beloning regelmatig aangepast en ook daarover ben ik heel tevreden".

Het dorp

Het ontlokte mij de opmerking: achtennegentig en heel tevreden, terwijl er zoveel boze en ontevreden ouderen zijn.

"Ik heb mijn hele leven in een heel mooi dorp gewoond waar ik ook sociaal goed bezig kon zijn. Ik kon met de mensen goed opschieten en ik heb me nooit een vreemdeling gevoeld. Langzaam maar zeker werd ik een Gardereen die graag zich positief met het dorp bemoeide. Ik mag de mensen hier erg graag en ik probeer ze ook te begrijpen als we het over bepaalde zaken niet eens zijn".

Waarover niet, vroeg ik?

"Nou, ik kan er wat moeilijk tegen als er wat geregeld moet worden dat dan de meesten zo lang stil blijven en niet zeggen wat ze willen, of dat uitstellen tot na de vergadering. Ik weet wel, zelf ben ik er altijd rap bij en dat is misschien ook niet zoals het hoort, maar er moet wat gebeuren en dat red je niet met zwijgen.

Je moet dit niet als negatieve kritiek beschouwen, ik voel me tussen de Garderenen helemaal thuis, het is maar zoals ik er over denk".

De Koepel

Als laatste vroeg ik Van Mourik of hij vond dat ons dorp in de jaren dat hij hier woont, erg veranderd is.

"Ik vind dat er wat slordig is omgegaan met bomen langs de Putbrink, die mis ik nog steeds en ik vind dat het karakter van die plek wel behoorlijk is veranderd.

En verder vind ik, maar dat heeft weinig met verandering te maken, integendeel zelfs, het erg jammer dat "De Koepel" als centrum van het dorp zijn functie heeft verloren. Het is een heel goed en vertrouwd gebouw bij ons allemaal en ik begrijp niet dat met een aanpassing en wat renovatie "De Koepel" zijn functie van ontmoetingscentrum niet kan terugkrijgen. Waarom zien Garderenen nou niet dat er iets heel waardevols aan het verdwijnen is?"

Met deze uit zijn hart gesproken woorden neem ik afscheid van Van Mourik. Een stevige handdruk, een opgewekt "tot ziens" en lachende ogen begeleidt hij me naar de voordeur. Het was een gezellig en leerzaam gesprek met één van de oudste en actiefste inwoners van Garderen.

PvdB

Milligen, Oud Milligen, Nieuw Milligen

Op de hele Veluwe en ook daarbuiten zijn mensen met de achternamen Van Milligen, Millegen en Milgen te vinden. In de loop van de tijd zijn er verschillen in hun namen geslopen, net zoals er ettelijke variaties van de naam Veldhuizen zijn ontstaan.

Dit is veroorzaakt doordat niet al onze voorouders de schrijfkunst goed machtig waren. En ook werd er bij het loket van de ambtenaar van de burgerlijke stand of bij een notaris wel eens iets verkeerd verstaan. Tóch is het zo goed als zeker dat al deze mensen oorspronkelijk van Milligen afkomstig zijn.

Wat betekent die naam?

Al lang heeft menigeen zich afgevraagd wat de naam Milligen eigenlijk betekent. En er zijn bijzondere verklaringen bedacht. In 1841 beschreven de predikanten O.G. Heldring en R.H. Graadt Jonkers in hun boek "De Veluwe. Eene wandeling" een ontmoeting met de kastelein van de herberg ter plaatse. Deze vertelde dat hij aan de andere kant van de weg twee urnen had gevonden. De heren gingen ook zelf aan het graven en konden een flinke hoeveelheid scherven oprapen. Daaraan konden ze zien dat de urnen een min of meer Romeinse vorm hadden gehad. Vervolgens kwamen zij tot de conclusie dat de Romeinen langs de weg een mijlpaal hadden geslagen "en aan dit vlek toen den naam van *mille*, later in den Holland-schen uitgang van *Milligen* overgegaan, gegeven heeft". In de "Geldersche Volksalmanak voor 1854" sloot de geschied- en oudheidkundige H.G. Haasloop Werner zich zonder aarzelen bij deze uitleg aan en wees er ook op dat er nog veel meer Milligens zijn, namelijk bij Nijmegen, Emmerik, Wezel, Lichtenvoorde, Dalfsen en "aan de Hannoversche grenzen". Het is fijn als iemand over enige fantasie beschikt, maar in dit geval is er overdreven. Romeinen hebben zich voor zover bekend nooit vast ten noorden van de Rijn gevestigd. Het Romeinse marskamp op de Ermelose heide is

tussen de jaren 170 en 180 na Christus waarschijnlijk maar eenmalig gedurende heel korte tijd door troepen bij een verkenning of een aanval in vijandig gebied gebruikt.

Ik zou wel eens willen weten op welk terrein deze predikanten hun opgravingen hebben gedaan. In de Wilde Kamp? De grafheuvels, die daar nu nog te vinden zijn, dateren uit de jonge steentijd of het begin van de bronstijd, dus tussen 6000 en 2000 voor Christus, dus het zou ergens anders moeten zijn geweest. Maar waar?

In het midden?

H.G. Hartman Jzn. gaf in 1889 in zijn boek "Van de Veluwe en de Achterhoek in vroegere tijden" een andere uitleg: het huis Milligen tussen Garderen en Apeldoorn vormde nagenoeg het middelpunt tussen Deventer en Utrecht, tussen Arnhem en Harderwijk en tussen Amersfoort en Apeldoorn. Het was gedurende lange tijd het hoofdgebouw van de streek en was *midden* in de heide *gelegen*. *Midden gelegen* kreeg in de loop der eeuwen een verkorting "of liever werd in den mond des volks door de schielijke uitspraak (aan den Veluwschen tongval eigen) *Milligen*".

Diverse schrijvers namen dit bedenksel zonder zelf na te denken over. Het verhaal is onder andere terug te vinden in twee herdenkingsboeken over kamp Nieuw Milligen uit 1960 en 2010 en in een boek over vier eeuwen Nederlandse cavalerie.

Gelukkig zijn er ook nog mensen met hopelijk meer verstand van zaken, zoals dr. D. Otten die in 1992 in "Het plaatsnamenboek van de Veluwe" schreef dat het eerste naamdeel niets heeft te maken met de persoonsnaam Millo, zoals vaak zou zijn geschreven, maar een samentrekking is van *Middel*, zoals in Milheeze, Mildam en Milschot. Het tweede deel zou zijn ontstaan uit de vorm *ang*: bij een dorp horende akkers, zoals in Wageningen en Wormingen.

De hoeve toen deze nog werd bewoond door de familie Van Huigenbosch.

Hoe oud is Milligen?

Volgens de hierboven al genoemde H.G. Hartman was het huis Milligen al bekend tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten, die woedden tussen 1350 en 1490. Dat kan wel kloppen want volgens een overgeleverde, maar helaas niet preciezer omschreven akte uit 1489 droegen toen een zekere Geysel Andrees en Mette van **Milligen** een door hen van Mette Lienermans geërfd erf over aan een zekere Zweer Zobbe.

In ieder geval kunnen we de "Millinger Hoeve" vinden op een rond 1568 door de toen befaamde Christiaan sGrooten getekende kaart van de Veluwe.

Herengoederen

Milligen komt vanaf 1566 voor in de protocollen van herengoederen in het Gelders Archief te Arnhem. Maar liefst 880 van deze goederen op de Veluwe behoorden tot het bezit van de Gelderse hertogen. Een herengoed bestond meestal uit een huis, hof, getimmer, erf en landerijen. Na de oprichting van de Gelderse Rekenkamer in 1559 kwam het beheer van deze goederen in handen van deze instelling. In 1795 werd de Rekenkamer bij besluit van de Gelderse Landdag, de voorloper van het college van Provinciale Staten, opgeheven. Ook door de komst van de Fransen braken er toen

andere tijden aan. Op initiatief van de vereniging Veluwse Geslachten zijn alle transacties met deze goederen beschreven. In deze transacties zijn zowel eigenaren als gebruikers vermeld.

Op 18 april 1566 kreeg Jan of Johan van Presichave toestemming om de helft van het goed te verkopen aan Gangolff Arntsz, getrouwd met een Marij, en aan Ghisbert Gijsbertsz, de echtgenoot van Weijme.

Op 3 februari 1598 kregen Wolter Jans en zijn consorten oprukking. Deze uitdrukking komt veel vaker voor en betekent het voorkeursrecht van de oudste zoon bij een boedelscheiding. In december van dat jaar werd het goed getransporteerd aan Paul van Esfelt, die ook wel eens Pouwel en Pouwels werd genoemd. Zijn zoon Reijner(s) was getrouwd met Elbertjen Weijnen en werd in mei 1632 genoemd als erfgenaam en verkreeg behalve oprukking ook investituur, wat betekende dat hij door de leenheer met het goed werd beleend. In de volgende jaren zijn zijn weduwe Elbertgen en haar dochter Maria genoemd, van wie het weer vererfde op Hendrik Gerrit van Alpen.

In de periode 1618-1684 was een deel van het goed in andere handen, onder andere van het toen bekende en invloedrijke Gelderse geslacht Schrassert. Een van de eerste leden van deze familie was Johan (de Oude). Volgens sommige stamboomonderzoekers is hij omstreeks 1395 in Garderen geboren, maar dat is een ander verhaal.

In 1684 treffen we Jan Henricks aan. Hij was getrouwd met Henrickien Everts en kan worden beschouwd als de stamvader van veel Veluwse Van Milligens. De heer Tijs van den Brink uit Barneveld heeft hun stamboom grotendeels uitgetekend.

De naam van Jan Henricks komt vanaf 1688 ook enkele keren voor in het "Malenboek", het notulenboek van de Garderense maalschap. Op 24 augustus 1693 is vermeld: *hebben de maelen geweest tot Jan Hendricks tot Milligen en hebben met hem afgereekent en is bevonden dat daer is vertert van eeten en drincken en huijvestingh de somma van vier en dertich gulden.*

Op 3 juli 1717 verkreeg Evert Jansen als erfgenaam van Jan Henricks investituur en oprukking. Evert was getrouwd met Stijntien Luickesen, die ook wel als Stijntje Lucassen en als Stijntje Lucas Peerboom door het leven ging. In het Utrechts Archief wordt een bijzonder boekje bewaard, met de bijzondere titel "Journaal vervattende t'merkwaardigste, t'gunt ontmoet, ende besigtigt hebbe op een reijsje door de provincie van Gelderland, t'Land van Cleve etc. in geselschap van de Weled. geboore heeren Gijsbert Voet, Jacob van Dam, Ijsak Ferdinand Godin en Paul Engelbert Voet van Winssen in den jare XVIII een en twintig (=1721) gedaen". Het is een verslag van een reis van Utrecht naar Kleef en terug. De heren kwamen op hun tocht voorbij de herberg van Evert van Milligen, alias Schaam. Tot in 1775 zijn nazaten van Evert van Milligen en Stijntje vermeld als eigenaren of gebruikers van het herengoed.

Na 1800

Onderstaande advertentie levert interessante informatie op. Ten eerste wordt de laatste Van Milligen genoemd, die zijn voorvaderlijk huis bewoonde. Ten tweede komen we te weten dat het huis in 1795 is herbouwd.

Vrijwillige verkooping door het Ministerie van Mr. A.C.W. Nies en G.C. van Beusekom, Notarissen in het Kanton Apeldoorn, op Maandag den twintigsten December 1819, tot eene inzaat, en den derden Januarij 1820, voormiddags om elf uren, tot den Slag, ten huize en herberge van de Weduwe H.H. van Milligen te Milligen, onder Apeldoorn. Van het huis, erf en schuur, Miligen genaamd, in den jare 1795 opnieuw opgebouwd, met ongeveer 20 à 30 Morgen lands, velden, grinden, boomen, houtgewasch en al het geen daarbij behoort, gelegen aan de passage op den Straatweg tusschen Apeldoorn, Voorthuizen en Amersfoort, in welk huis sedert vele jaren met succes en voordeel herberg gehouden wordt. Nadere informatien ten kantore van voornoemde Notarissen.

Helmig Hendriksen van Milligen was herber-

gier en landbouwer, geboren te Milligen, gedoopt te Garderen op 21 april 1765, overleden te Apeldoorn op 19 maart 1818, 52 jaar oud, zoon van Hendrik Evertsen en Aartje Helmigs. Hij is in ondertrouw gegaan te Garderen op 28 november 1800 en getrouwd aldaar op 14 december 1800, op 35-jarige leeftijd met Beertje Brands (27 jaar oud), landvrouw, geboren te Vossen (Garderen) op 8 juli 1773, gedoopt te Garderen op 11 juli 1773, overleden te Milligen, gemeente Apeldoorn op 2 maart 1841, 67 jaar oud, dochter van Brand Goossens en Neeltje Cornelissen (zie ook verhaal over Vossen!).

Misschien was Jan Botsen of Both de volgende eigenaar of bewoner. In notariële akten uit 1820 en 1822 is hij vermeld als bewoner van het "Huis Milgen" en pachter van oogst en tienden op Vossen. In 1832, toen het Kadaster werd ingesteld, was hij nog steeds eigenaar van het huis en van gronden op Vossen.

Abraham Johan van der Aa werkte van 1839 tot 1851 aan zijn "Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden". Het was zijn bedoeling om van alle plaatsen het wetenswaardigste te verzamelen. Zijn werk verscheen in 14 delen, die in totaal 75 centimeter in beslag namen. Deel L – M verscheen in 1846 en daarin lezen we onder andere: *Millegen (het huis te), voorm. adell. h. op de Neder-Veluwe, prov. Gelderland, distr. Veluwe, arr. en 6 u. N.W. van Arnhem, kant. en 4½ u. Z. ten O. van Nijkerk, gem. en 3 u. O. van Barneveld, aan den straatweg van Voorthuizen op Apeldoorn.*

Dit landg., thans tot een logement aangelegd, bestaat met de daartoe behoorende bouw- en weilanden, veld- en boschgrond, een oppervlakte van 100 bund. en wordt thans in eigendom bezeten door den Heer G. Kets, woonachtig te Roosendaal.

U ziet dat de schrijver nogal veel afkortingen gebruikte. Anders was zijn werk nog omvangrijker geworden. Met een beetje moeite begrijpt u zijn bedoeling wel.

Vanaf halverwege de negentiende eeuw werd het huis bewoond door leden van de uit Scherpenzeel afkomstige familie Van Huigenbosch. Op 23 september 1847 werd er een

Cornelis geboren. Er zouden nog twee generaties met dezelfde voornaam volgen, in 1888 en 1913. De Cornelis van 1888 vertrok in november 1913 naar boerderij De Muismaat in De Valk. Hij was de grootvader van de Barneveldse makelaar Jan Westeneng.

Cornelis van Huigenbosch sr. ging op 10 november 1916 naar kandidaat-notaris Van Drimmelen in Apeldoorn en verkocht de hoeve aan de heer Hendrik Schrevel uit Voorburg. Deze bleef niet lang eigenaar. Dat lezen we in "De Barnevelder" van 25 september 1918: "Het landgoed Oud Milligen werd door notaris Dinger uit Lunteren in 1918 geveild en aangekocht voor rekening van douarière gravin von Pückler, geboren baronesse Constant Rebecque te Wageningen voor f 113.500,-. Twee jaar eerder had de vorige eigenaar, de heer Schrevel uit Voorburg, er f 50.000,- voor gegeven."

vinciaal Administratiekantoor voor f 99.000,- plus 36 aandelen à f 1000,- in het Provinciaal Administratiekantoor. Het lijkt op een administratieve handigheid.

Brand

Uit die tijd is een niet precies te dateren krantenknipsel bewaard met als onderschrift: *Een foto van de bekende uitspanning "Oud Willigen" aan den Amersfoortschen straatweg, die vorige week door brand geheel werd verwoest. Hoewel de Apeldoornsche Brandweer spoedig ter plaatse was, kon door gebrek aan water niet veel worden uitgericht.* U vraagt zich misschien af waarom de Garderense brandweer niet in actie kwam. Die werd pas in 1943 opgericht. Bovendien lag de uitspanning toen nog op Apeldoorns grondgebied. Je vraagt je ook af hoe "spoedig" de blusploeg uit Apeldoorn aanwezig was.

In ieder geval bleven de eigenaren niet bij de puinhoop neerzitten en in 1922 werd de hoeve herbouwd in de nu nog bestaande vorm, waarin zowel een boerderij als een landhuis zijn te herkennen.

De waarde van het landgoed bleef dalen, natuurlijk ook als gevolg van de sinds 1929 heersende economische crisis. De heren Van Dam verkochten het op 6 juni

De hoeve midden jaren '20.

1936 voor f 45.000,- aan Hendrikus Willeminck, een vetweider uit Bathmen. In hetzelfde jaar komt W. van Pelt voor als uitbater van het café-pension in het huis. Willeminck bleef er niet lang van genieten. Op 3 juni 1937 verkocht hij voor notaris Van Drimmelen te Apeldoorn het landgoed Oud Milligen, aan weerszijden van de straatweg, groot ongeveer 58 hectare voor f 41.650,- aan Pieter Kool, koopman te Bloemendaal. Dat zou nu ongeveer € 390.000,- waard zijn.

De zusters Thérèse Cecile en Cecile Alexandrina, baronessen de Constant Rebecque, werden gezamenlijk eigenaar. Het goed was niet erg waardevast, want op 13 augustus 1921 beurden de dames maar f 95.000,- van Abraham van Dam jr., makelaar te Amsterdam en directeur van de Naamloze Vennootschap Administratiekantoor "Nederland". Abraham en David van Dam verkochten Oud Milligen vijf dagen later namens dit administratiekantoor aan zichzelf namens N.V. Pro-

Een zoon van Pieter Kool heette Jacob Pieter en was getrouwd met de in Noorwegen geboren Elinor Marie Odfjell. Op 23 januari 1945 werd ze, 29 jaar oud, bij de winkel van Klaas Roerig tegenover de ingang van het Kamp Nieuw Milligen dodelijk getroffen tijdens een aanval door een geallieerd gevechtsvliegtuig. Ze werd begraven in een bosje in de driehoek tussen de Apeldoornsestraat, Oud Milligenseweg en Oude Nijkerkerweg. Op haar graf werd een zwerfsteen geplaatst, met daarop haar naam en geboorte- en overlijdensdata.

Het landgoed lag dus aan beide zijden van de weg Amersfoort – Apeldoorn. Aan de noordkant werd in 1947 een dubbele landarbeiderswoning gebouwd, op de plaats van een eerder afgebrande behuizing. In het vorige nummer van Darpsproat kon u lezen dat de familie Woltinge er in 1948 kwam wonen. De andere helft werd in de beginjaren bewoond door de families Schimmel en later Vos. Het pand brandde af in 2010 en is herbouwd met gebruikmaking van bewaard gebleven bouwelementen. Zowel de hoeve als de dubbele woning staan sinds 2006 op de monumentenlijst van de gemeente Barneveld. Tot 1 augustus 1966 stonden de beide panden in de gemeente Apeldoorn.

Ook de hoeve werd bewoond door twee gezinnen. Aan de ene kant door Kool, later Strijbis, en aan de andere door de uit Klarenbeek afkomstige bedrijfsleider Teunis Zeijseink en zijn gezin.

Pieter Kool verkocht het landgoed op 1 september 1950 aan mevrouw Siea Strijbis-Buurke voor in totaal f 115.000,- (inclusief dubbel landhuisje, gronden, levende have, landbouwinventaris en wassende oogst).

Nog meer akten

Er zijn nog meer notarisakten uit de jaren vijftig. Een korte samenvatting:

- 29 december 1951. Voor notaris Van Drimmelen te Apeldoorn. Aart Versteeg, landbouwer aan de Hoge Steeg te Garderen, aan mevr. Buurke bouwland, bos, heide en weg

met daarop staande veldschuur aan de weg van Garderen naar Kootwijk

- 29 september 1952. Voor notaris Arie Janse Bok te Barneveld. Mevr. Gezina Adriana Teengs, weduwe van Frans Hendrik Holzmuller te Alkmaar, aan Siea Hendrika Buurke een perceel heide met bos en bouwland aan de Oud Milligenseweg voor f 9563,20
- 15 september 1956. Voor notaris Dirk Jan Wieringa te Apeldoorn. Mevr. Gezina Adriana Teengs, weduwe van Frans Hendrik Holzmuller te Alkmaar, aan Siea Hendrika Buurke diverse percelen grond, verkoopster toebehoort bij akte van scheiding op 15 juli 1949, voor f 12.000,-.

De uitspanningen van Oud- en Nieuw Milligen

Wij weten eigenlijk niet beter dan dat er een Oud- en een Nieuw Milligen bestaan. Hoe dat is gekomen, valt te lezen in het al eerder genoemde boek van H.G. Hartman uit 1889:

De stalknecht uit het logement de Moriaan te Apeldoorn, Egbert Berend van Wenum, die zoo dikwijls den tocht langs den vervelenden weg (tussen Hoevelaken en Deventer, djv) gemaakt had, kwam op het denkbeeld om aan tol no.11 eene tweede uitspanning te vestigen. Hij verkreeg in 1833 een stuk grond van de maalschap van Garderen, die eigenares der heide was, in erfpacht, en wilde dit tot zijn doel inrichten. Doch zijn plan leed schipbreuk, of moest althans worden uitgesteld door gebrek aan de noodige fondsen. Reeds was eenigen tijd sedert de uit-

Een (ontwerp?)tekening van de nieuwe hoeve uit de jaren '20.

gifte verstreken, toen Dirk Hoogeweide, de kastelein uit het huis Milligen, bevroedende, welke afbreuk deze inrichting zijne zaak zou doen, den grond in eigendom wist te krijgen en weldra de woning voltooide. Ter onderscheiding van de andere uitspanning ontving deze den naam van Nieuw-Milligen, terwijl geene nu de bijvoeging van Oud aannam.

Toeval?

Rut Zeijseink, zoon van de bedrijfsleider van de hoeve, kreeg op zekere dag kennis aan zijn latere vrouw Ria Vermeer. Zij bleek een nazaat

te zijn van de in 1913 van Oud Milligen naar De Valk verhuisde Cornelis van Huigenbosch.

Rare naam!

Er heeft nog lang verwarring bestaan over de juiste naam. In het verslag van het bestuur van Plaatselijk Belang Garderen over de jaren 1949/1950 werd vermeld dat de tekst op het straatnaambord was verbeterd: Oud-Millingerweg in plaats van Oud-Milligenscheweg.

DJV, met grote dank aan
het echtpaar Zeijseink-Vermeer in Garderen
en de heer Jan Westeneng in Barneveld

Varia

► Wegwerkzaamheden

Afgelopen herfst was het weer zover: de weg tussen Putten en Garderen ging weer eens op de schop. De provincie Gelderland stuurde een brief waarin de werkzaamheden werden aangekondigd. Er zou nieuw asfalt komen en de situatie van de school Schovenhorst zou worden verbeterd. De snelheidsbeperking zou doorgetrokken worden in verband met de veiligheid van de scholieren. Voordat het werk kon beginnen moesten er eerst bomen gekapt worden. Dat is ook gebeurd en dat maakte de weg er niet mooier op. De weg wordt

steeds geschikter voor zwaar verkeer. Het was dan ook heerlijk, dat er alleen bestemmingsverkeer was gedurende de twee maanden dat het werk duurde. Toen de weg weer open was merkte je pas goed hoeveel vrachtverkeer van Putten naar Garderen rijdt. Dan realiseer je je ook weer, dat de wegen in Garderen absoluut niet geschikt zijn voor die lange vrachtwagens. Vooral in de spits is dat een probleem. Hopelijk houdt de provincie hier ook rekening mee bij het beheer van de weg. En, wat willen wij Garderenen, minder verkeer of alleen bestemmingsverkeer... Of moet het maar blijven zoals het is? Laten we het dorp leefbaar houden!

► Kruimelmarkt

Op zaterdag 7 februari werd weer de Kruimelmarkt gehouden. Dat was echt een succes! Er waren tweedehands spullen, allerlei etenswaren, spelletjes en cadeautjes. Het belangrijkste was eigenlijk dat er zoveel mensen gekomen waren. De markt is voor velen een uitje waar je ook een praatje maakt en gezellig iets met elkaar eet. De opbrengst van de markt wordt gebruikt voor het organiseren van activiteiten voor de senioren van Garderen.

◀ *Veel belangstellenden op de Kruimelmarkt.*

Vrogger

Un tiedje trug wak mien eige ant scheere, we moste op visite en halverwege de scheerbeurt dung 't electrieke apperoat ut niet meer, de rook kwam d'r uut. Hak noen 't ouwe scheermes van mien voar nog mer ehad, dan wak uut de braand 'eweest.

Vrogger scheerde de keels d'r eige mit zo'n mes, ze dunge dat mer un poar keer in de week, ze maakte lange dage en moste hard warke, tied um hun alledag te schere han ze niet. 's Zoaterdagsavonds gunge ze meest noar de barbier um d'r eige te loate schere, zo dat ze de aandre dag netjes glad noar de kark konde goan.

De barbier in Garder was Hannes Bakker, hie was vriegezel, woende en had z'n gedoe an de Speulderweg tussen de ijssalon en de slager, waar noen z'n oomzegger Cor en Garrie Bakker woene.

Hannes was un bekend figuur in Garder, hie kende iedereen, wist wat er allemoal in het darp an de hand was. Hier worden onder 't schere de nieuwtjes uit 't darp beproat.

Ondertusse stond de pan op 't vuur te smirke mit un kiep, un knien of un (dak)hoas d'r in.

Noar 't schere was d'r ok nog un jonge kloare en un hartig hapje te verkriege, want van dat dubbeltje veur ut schere alleen kon de puup niet roke.

De post van Garder mos elke dag op de fiets uut Voorthuuze op 'ehoald worden, Hannes dung dat af en toe ok en brocht dan wel us un kisje appelsienen mee, iets wat in Garder niet te kriege was. Thuus gunge de sinasappels per stuk van de hand.

Zo had ie ok kennis aan un Harderwieker visboer die één keer in de week noar Apeldoorn mos en op de terugweg bie Hannes angung mit wat d'r nog over was van z'n handel zoas bakbukkem,

De kapsalon met rechts Hannes Bakker.

panhering of zoiets, handel weer veur Hannes. Op gezette tien organiseerde hie ok un loterie onder z'n scheerklante, loten veur un dubbeltje mit mooie prieze. Zo hung bie Marines Kommer zo'n mooie duutse puup an de muur, zo één mit un porseleine kop en zo'n halve meter lange houte steel, had ie e'wonne bie Hannes.

*De volgorde van de klante um te schere gung altied "eerlijk", van oud noar jong. Kwam d'r loater nog un ouwere klant binne, gung die ok weer veur. De jongere keels konde dubbel pech hen. Ze moste lang wachte en umdat Hannes zelf ok un goeie borrel mee dronk, gebeurde 't dat op 't end van de avond het scheermes wel us uut-schoot en de klant un snee in z'n wang had, bloeie as un rund woarop Hannes steevast reageerde met: **Blikskaters doar zat un puusje...!**"*

De groete van Nuij,

en uh, nog mit de beste winsen veur 't nieejaar, of zo as un oom van mien die bie de Posterieë warkte zei: "Niejaar winse mag zolang de R in de moand zit"...

GARDEREN VIERT IN VRIJHEID

Zeventig jaar geleden herkreeg Nederland zijn vrijheid weer en dat zijn ook het aantal jaren dat de Oranjevereniging van Garderen bestaat. Tien jaar geleden organiseerde de vereniging een groot dorpsfeest om het zestigjarig bestaan te vieren en bij die gelegenheid werd uitgebreid aandacht besteed aan de geschiedenis tot dan toe. We hebben het nu over de laatste tien jaren en die "we" zijn Willie Mulderij-Baauw en ik.

Willie vertelt wat de plannen van de Oranjevereniging zijn om het heugelijk feit van dit jubileum te vieren.

Groots dorpsfeest op de "Westeneng"

Niet op Koningsdag maar op 5 juni gaat het gebeuren! Zoals altijd is de hoofdmoot weer weggelegd voor de schoolkinderen. Nog onder schooltijd gaan ze 's middags in één grote optocht lopend naar het feestterrein. Daar aangekomen gaan ze aan de gang met een veelheid aan spelletjes waarvan ik de aard helaas moet geheimhouden... Jammer, want het ziet er meer dan fantastisch uit. Een groot deel van wat de kinderen met zijn allen gaan doen, ligt in de creatieve sfeer en het resultaat is bestemd voor de toekomst van ons dorp.

Op dezelfde tijd wordt voor de Garderense senioren wat georganiseerd in de kantine, maar ze kunnen ook hiervandaan of op het feestterrein zelf, gaan kijken naar wat de kinderen daar gezamenlijk maken. Tenslotte is de hele tussenmoot, van jong tot oud, hartelijk welkom.

"Ik hoop toch zo dat het weer eens een echt Garderens dorpsfeest wordt", zegt Willie er nu al naar uitkijkend, "... en dat het weer ons meezit. Trouwens als het zou regenen kunnen we alles in tenten laten plaatsvinden".

Avondfeest

Dan is er een feestavond voor alles wat zich jong voelt en mee wil doen. Er is al dj aangehouden voor de muziek en dan kunnen de handjes aan het wapperen, de voeten van de

vloer en lekker gezellig feesten... Maar ook gewoon fijn met z'n allen wat drinken en kletsen. De toegang is helemaal gratis maar de consumpties zijn voor eigen rekening.

Het feestcomité

Het huidig bestuur van de Oranjevereniging zag geen kans om naast hun drukke werkzaamheden dit alles ook nog eens te organiseren en besloot daarom oudgedienden te vragen om de zaken op een rijtje te zetten. En dat wilden ze, waarom ook niet. Binnen het kader van de Oranjevereniging hadden ze vroeger een gouden tijd gehad, vertelde Willie me. Deze groep bestuursleden was helemaal op elkaar ingespeeld. "We hebben geen tijd", hoorde je nooit! Ieder had zijn eigen capaciteiten, de één kon goed bedenken en de ander vlot regelen. Vooral John Heimgartner was een fenomenale regelaar. Hij kende de juiste verbindingen en had daarbij ook nog de nodige kennis.

Vier oud-bestuursleden aangevuld met wat vers bloed, vormt het feestcomité:

Hetty Bronkhorst	(oud bestuurslid)
Willie Mulderij	idem
John Heimgartner	idem
Teun Bouw	idem
Miranda Krol	nieuw

Georganiseerde activiteiten

"En het gaat nu weer net als in die voor ons "gouden eeuw", die tien fantastische jaren toen we met deze mensen actief waren. We regelden

- het koninginfeest voor jong en oud
- het eierenzoeken met Pasen
- de lampionoptocht
- de seniorenochtend
- de dodenherdenking op 4 mei.
- de winteravondmarkt
- de "Zomer in Gelderland"

De seniorenochtend hebben we er aangegeven. De mensen van tegenwoordig reizen de hele wereld af dus wat kunnen wij ze nog bieden? Bij het paaseieren zoeken komen nog steeds mensen van heinde en ver, onder wie veel oud-Garderen die deze dag de banden met Garderen weer eens aanhalen. Voor mij is dit een van de leukste activiteiten”!

Winteravondmarkt

En Willie’s woordenstroom is niet te stoppen...

“We hebben natuurlijk geld nodig voor het feest van **5 juni** en om daar een aanzet voor te geven wilden we met de GOV een winteravondmarkt organiseren. Toen dat door hen om hun bekende redenen werd afgeblazen, zaten wij met de gebakken peren. Slechts in één week organiseerden Hetty Bronkhorst en ik het zelf maar en het werd in “De Koepel” een daverend succes! We hadden 23 kramen van vooral jonge ondernemers en aan het eind hielden we ruim 700 euro over”!

Willie straalt nog bij alleen de gedachte van deze razendsnelle en perfecte organisatie.

“Zevenhonderd euro lijkt me niet genoeg trouwens voor de komende feestdag op **5 juni**”, merk ik op.

Organiseren kost geld

“Dat is inderdaad niet genoeg, we hebben de juiste kosten geschat op een 2000 euro. Om dat bij elkaar te brengen is het nodig dat ten eerste alle leden van de Oranjevereniging hun contributie (op tijd) betalen. Helaas vergeten sommigen dat nog wel eens en “zonder haver

kan bruin de kar niet trekken”... En verder hopen we op een gift zo hier en daar. We hebben voor het grootste gedeelte een meelevende bevolking en dus denk ik dat dit best goed komt! We gaan in ieder geval een rondje door het dorp maken”.

“Dat klinkt toch allemaal geweldig! Ging er bij jullie nooit eens iets niet goed”?

Uitnodiging

“Ja, we zijn net gewone mensen. We hebben namelijk eens leden van het koninklijk huis uitgenodigd om onze feesten bij te wonen en mee te maken. Maar vergeet het maar, soms een klein briefje van “we hebben uw schrijven ontvangen”, maar verder niets.

En we hebben wat problemen met het aantal bestuursleden. Voor een goede gang van zaken heb je er zeven nodig en nu zitten ze maar met z’n vijven. En dat is absoluut te weinig voor al dat georganiseer.

Over organiseren gesproken, een van de grootste successen hebben we toch wel bereikt met TV Gelderland en hun programma “Zomer in Gelderland”. Dat liep toch waarachtig als een trein. We kregen de eerste prijs bij de “**meeste toeschouwers**” en “**alle opdrachten uitgevoerd**”. Het was werkelijk hartverwarmend en onvergetelijk hoe al de mensen van ons dorp meewerkten en genoten. Wat een saamhorigheid!!

En wat dacht je van de actie voor een “pomp op de putbrink”? Allemaal Oranjevereniging!

“Willie, ik ben gewoon stinkend jaloers op jul-lie maar mijn drie zonen zijn de veertig al gepasseerd, ik ben dus waarschijnlijk te oud om mee te doen”?

“Om te helpen is nooit iemand te oud, alle hulp is steeds weer welkom”.

En met die woorden nam ik afscheid van een zeer gemotiveerde organisatrice van de Oranje-vereniging Garderen.

PvdB

VIJF VRAGEN AAN WIETSKÉ UBELS

Er zijn in Garderen dames die naast hun huis-houding, een enorme hoeveelheid vrijwilligerswerk verzetten.

Wietske Ubels is daar een goed voorbeeld van. Ze is actief op allerlei terreinen bij Vrouwen van NU (voorheen Plattelandsvrouwen). Via Vrouwen van NU is ze ook een stimulerende kracht geworden in het bestuur van de Dr. Kruijmelstichting, een echte vrijwilligersbaan die veel tijd en inzet vraagt. Hoe dat allemaal gaat is een interessant onderwerp voor VIJF VRAGEN.

VRAAG 1: Je bent via Vrouwen van NU in het Bestuur van de "Dr. Kruijmelstichting" gekomen en hoe werkt dat?

In de statuten staat dat er altijd een vrouw van Vrouwen van NU in het bestuur van de stichting moet zitten, zodoende. De Woningstichting beheert de appartementen en Kruijmelwoningen en verzorgt de toewijzing. Het bestuur van de stichting heeft daar wel enige 'adviserende' invloed op. Verder organiseert de stichting allerlei activiteiten voor de senioren in Garderen, dus niet alleen voor de bewoners van Dr. Kruijmelstaete.

VRAAG 2: Hoe krijgen jullie dat allemaal voor elkaar, zijn er beroepskrachten?

Neen, we werken alleen met vrijwilligers, dat zijn er momenteel zestig, het bestuur meegerekend. Tot nu toe redden we het daarmee.

VRAAG 3: Wordt de Stichting ook gesubsidieerd?

Neen, er is geen subsidie van de gemeente of andere instellingen. Er zijn wel een paar sponsors, die dragen bij met praktische dingen maar verder moeten we het hebben van onze huurders, verjaardagfeestjes, de activi-

teiten en de Dr. Kruijmelmarkt in februari. Als we dat niet hadden, dan kwamen we echt niet rond.

VRAAG 4: Wat gebeurt er zoal in de Dr. Kruijmelstaete?

Zullen we de week even nalopen?

Elke dag worden er door vrijwilligers maaltijden vanuit Elspeet gebracht naar diverse adressen in Garderen en de Dr. Kruijmelstaete. Op zondag is er kerkdienst van de PKN, meestal verzorgd door ds. Visser.

Van maandag tot en met vrijdag is er dagopvang en dagbehandeling, door ENA en Norschoten, voor de ouderen uit Garderen en omstreken.

Van woensdag tot en met vrijdag is er een kapster.

Op dinsdag is er 's morgens koffiedrinken en 's middags klaverjassen.

Op woensdag is er Samen Eten voor de ouderen van Garderen en omstreken en 's avonds worden er spelletjes gedaan.

's Middags komt een groepje dames bij elkaar om samen te breien en elke vier weken is er een gezellige middag, verzorgd door Welzijn Ouderen.

Donderdagmiddag is er koersbal en vrijdagmiddag het borreluurtje.

Op zaterdag zijn er geen vaste activiteiten.

Regelmatig is er een feestje. Bewoners van de appartementen en de Dr. Kruijmelwoningen mogen hier hun verjaardag of jubileum vieren.

De Vrouwen van NU vergaderen elke tweede maandag van de maand in de Soos. Ook de EHBO maakt gebruik van de ruimten. Dan is er nog de Dr. Kruijmelmarkt, de Modeshow, optredens van koren en muziekvereniging TOG enz. enz. De stichting leidt alles in goede banen en dat is geen geringe taak. Zonder de vrijwilligers is het allemaal niet mogelijk.

VRAAG 5: Hebben jullie nog wensen, wat is er nodig?

Het gaat tot nu toe heel goed. Wij spelen in op de wensen van de bewoners en de andere senioren. Waar we heel blij mee zouden zijn is:

Een conciërge

We hebben Job Lubbersen die er voor zorgt dat de lampen 's avonds uit zijn en ramen en deuren gesloten zijn, kleine klusjes doet zoals kapotte lampen vervangen, sneeuw vegen etc. etc. Ditta Verhoef, de PKN en Vrouwen van NU zorgen voor het schoon houden van de zalen. Toch zou een beheerder heel fijn zijn. Helaas is dat financieel niet haalbaar. Niet dat onze vrijwilligers het niet goed doen, maar er is veel te organiseren en te regelen.

Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom. Kom eens op vrijdagmiddag naar het borreluurtje van 15 tot 17 uur daar zijn meestal wel mensen van de stichting aanwezig om voorlichting te geven en U op weg te helpen.

Wietske is klaar met haar uitleg. Wat een indrukwekkende lijst met activiteiten! Wat fijn dat zoveel mensen meehelpen.

Doet u nog niet mee, ga dan eens kijken op een vrijdagmiddag, er is vast wel iets voor u bij!

HvdB-R

BUURT- REISJE

Voor de vijfde keer zijn de buurtjes van de Wilgenlaan op vakantie geweest.

Henk en Koos Bronkhorst, Henk en Willy Groen, Henk en Evelien van de Langemeen, Bill en Geertje Koster en Rijk en Toos van Harten, reisden via Tsjechië, Italië en Hongarije naar Macedonië en Albanië, alwaar veel bezienswaardigheden werden aangedaan.

'T Fotohoekje

Het blijkt moeilijk te zijn om van deze foto de namen bij de gezichten te krijgen. Wel hebben ook andere mensen de foto in hun bezit maar ook daar ontbreken de namen. Kijk er nog eens goed naar en laat het weten als u iemand herkent.

1. Gert Jan van de Pol
2. Peter van Blotenburg
7. Evert van Middendorp (Gzn)
8. Piet Bronkhorst
12. Broer Bakker?
18. Gerrit van Middendorp (Gzn)

Op de pagina hiernaast maar eens een "jongere" foto. Het gaat hier om een reisje met de jeugd van de "v.v. Veluwe Boys" in juni 1975 naar Slagharen. Laat uw licht er eens over schijnen en dan zal in de volgende editie ongetwijfeld de rest van de namen ook vermeld kunnen worden. Wij horen graag van u.

1. Evert van Middendorp	8. Erik van Middendorp	15. Gerrit van Middendorp
2.	9. Wim van Middendorp	16. Arnold Burger
3.	10. Gert Bakker	17. Adri Bettink
4. Gerard Bronkhorst	11. Hartger van Millegen	18. Gijs Huisman
5.	12. Henk de Bruin	19. Cees van Middendorp
6. Gert van Looijengoed	13.	20.
7. Jan van Millegen	14. Sake van Millegen	21. Gert Jan Bronkhorst

SHETLAND PONY PARK SLAGHAREN

U
4
7
A

SALOON

- 22. de Bruin
- 23. Marcel Gardenbroek
- 24. Piet Bronkhorst
- 25. Fredriksen
- 26. Johan Mulder
- 27.
- 28. de Leur
- 29.
- 30. Gerrit Boeve
- 31.
- 32. Gert René Bronkhorst
- 33. Marty Brink

- 34. Leo Bronkhorst
- 35. Bert van Middendorp
- 36.
- 37. Herman van Middendorp
- 38. Bronkhorst
- 39.
- 40. Teus van Beek
- 41. Gerard Bakker
- 42.
- 43. Edward Zevenbergen
- 44.
- 45. Ernten

- 46. Cor van Middendorp
- 47. Ernten
- 48.
- 49.

Reacties gaarne aan:
Cees van Middendorp
Dr. H.C. Bosstraat 10
3886 KB Garderen
tel. 0577-461401 of
e-mailadres cosala@chello.nl

EEN BIJZONDER PLAN UIT DE VORIGE EEUW, HET WODANPARK

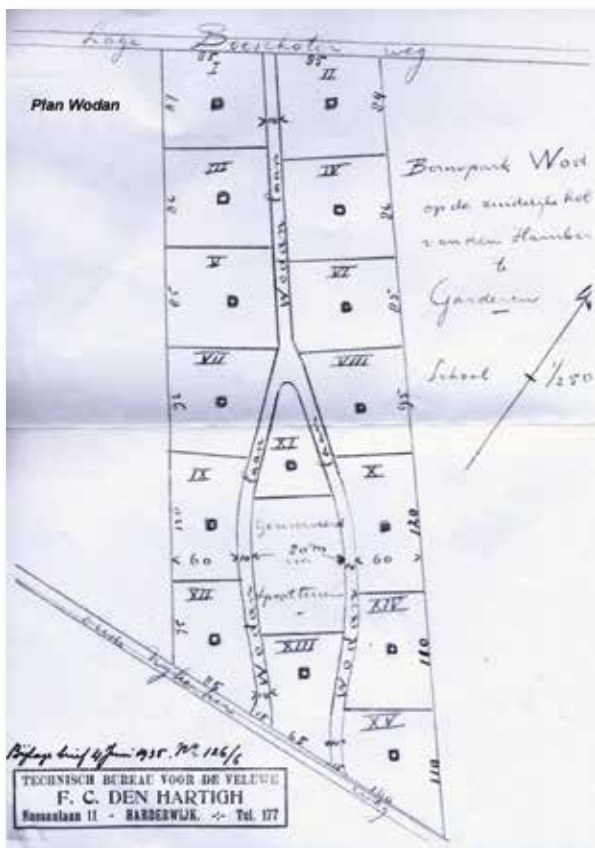
In 1935 was de heer F.C. den Hartigh uit Harderwijk eigenaar van een langgerekt perceel grond in de driehoek tussen de Lage Boeschoterweg en de Oude Nijkerkerweg. Volgens zijn eigen bewoordingen lag de grond "op de zuidelijke helft" van den Hamberg. De heer Hartigh was in zijn woonplaats directeur van het Technisch Bureau voor de Veluwe, gevestigd op het adres Nassaulaan 11. Dit bureau had afdelingen voor huizen- en fabrieksbouw, taxatie van onroerend goed, berging van ge-

zonken vaartuigen, wegenbouw, centrale verwarming, groothandel in petroleum, benzine en smeeroliën, enzovoort. Ook importeerde men er radium voor ziekenverpleging. Kortom, de heer Den Hartigh was een veelzijdig ondernemer.

Volgens de bouw- en woningverordening van de Gemeente Barneveld mochten er op dat terrein woningen worden gebouwd, als er maar voldoende onderlinge afstand bestond. Op 4 juni van het voornoemde jaar diende Den Hartigh een bouwplan voor in totaal 15 woningen in. Die zouden komen te staan aan weerszijden van een nieuw aan te leggen verbindingsweg tussen de Lage Boeschoterweg en de Oude Nijkerkerweg, die de naam Wodanlaan zou gaan krijgen. Desgewenst was de ondernemer bereid om deze laan kosteloos aan de gemeente af te staan, als deze de bestemming openbare weg zou krijgen.

Het was de ondernemer bovendien mogelijk gebleken om een stuk grond van ongeveer 75 bij 100 meter te reserveren voor een sportterrein, waarmee de toekomstige bewoners van het Wodanpark wel ingenomen zouden zijn.

Meer heb ik over het plan niet kunnen vinden. Iets of iemand heeft een stokje gestoken voor de uitvoering. Ik heb ook niet veel meer over de heer Den Hartigh kunnen vinden, afgezien van een berichtje in het Utrechtsch Nieuwsblad van 10 februari 1933. Daarin werd gemeld dat iemand met dezelfde naam en voorletters op zijn verzoek wegens ziekte eervol werd ontslagen als technisch ambtenaar van Rijkswaterstaat.

DJV

Colofon

**Darsproat is een uitgave van
de Vereniging Plaatselijk Belang Garderen en Omgeving**

- Redactie:** Peter van den Born (pvandenborn@planet.nl)
Hennie van den Born-Reitsma (hennievandenborn@planet.nl)
Cees van Middendorp (cosala@chello.nl)
Dick Veldhuizen (d.veldhuizen5@chello.nl)
- Vaste medewerker
streektaal:** Nuij Zevenbergen
- Bezorging:** Willem en Jannie Hooijer
- Correspondentie/
secretariaat:** Hetty Bronkhorst-Slijkhuis (info@plaatselijkbelanggarderen.nl)
- Rekeningnummer:** NL48 RABO 0366 3205 64
- Website:** www.plaatselijkbelanggarderen.nl

AANMELDINGSFORMULIER voor lidmaatschap 'Plaatselijk Belang Garderen e.o.'

Ondergetekende geeft zich voor 6 euro per jaar op als lid van Plaatselijk Belang Garderen e.o.

Naam: _____

Adres: _____

Handtekening: _____

*Inleveren bij of opsturen naar
Hetty Bronkhorst-Slijkhuis, Acacialaan 18, 3886 AG Garderen*

